

Ulla Skogster

Vietnamilainen
vaimo

ntamo

VIETNAMILAINEN VAIMO

© 2016 Ulla Skogster
ISBN 978-952-215-632-7

ULKOASU
Make Copies

KANNEN LAYOUT
Ulla Skogster

KANNEN KUVA
Saara Mané, *Juurilinnut*, vahabatiikki 2016

VALMISTAJA
BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

2016
ntamo
www.ntamo.net

Ulla Skogster

VIETNAMILAINEN VAIMO

Romaani

ntamo

Lapsilleni Vennille ja Jukalle

Nainen muisti miehen.

Heidät oli esitelty toisilleen vuosi sitten pienessä ravintolassa keskikaupungilla, jonka sisääntuloa reunustivat spiraalin muotoiset puksipuut ja riippapajut kulmikkaissa saviruukuissa. Mustanpunaiset samettiverhot putosivat painavina oven molemmin puolin, eikä pehmeiltä matoilta kuulunut askelia. Valkoisilla pöydillä paloivat käsin valetut kapeat kynttilät, keskellä päivää, kesällä ja talvella ja ruusut maljakoissa olivat aina tuoreita.

Nainen oli kuullut miehen palanneen liikematkalta jostain päin Aasiaa, maista, joiden nimiä hän ei painanut mieleensä, ei silloin, eikä muistanut niitä nytkään. Mies oli hyvin kiireinen ja halusi kaiken tapahtuvan nopeasti, niin hänelle oli kerrottu. Nyt hän halusi uudistaa toimistonsa sisustuksen, oli kuullut, että nainen on siinä hyvä ja ehdottanut tapaamista samassa ravintolassa.

Nainen tiesi miehestä vain vähän. Mies korjasi vanhoja taloja ja rakennutti uusia, oli ollut kaksi kertaa naimisissa ja eronnut, miehen ystävät kertoivat ja olivat huolissaan, mies tekee vain työtä ja puhuu vain työstä, pitää itseään jatkuvassa liikkeessä, tekee kymmeniä asioita päällekkäin, unohtaa tapaamisia, ei muista soittaa takaisin, ei nuku tarpeeksi, juo liikaa kahvia.

Muuten nainen oli kuullut miehestä ainoastaan ylistäviä sanoja, liian hyviä. Nähnyt valokuvan ja sanonut kuvasta jotain mairittelevaa, kuten, miehellä oli ystävälliset silmät ja komea nenä, mutta nähdessään miehen taas edessään, hän pettyi. Jokin sai varuilleen, ärsytti häntä.

Mies näytti arkisemmalta kuin valokuvassa, himmeältä ja valottomalta, hahmoonsa rajatulta. Silmät olivat harmaat, eivät siniset, niin kuin kuvassa, levottomasti liikkuvat, ikään kuin hakien kiintopistettä, johon naulita olemassaolonsa. Mies vaikutti hermostuneelta, heilutti päätään, käsiään ja vartalooan koko ajan puhuessaan, istuutui naista vastapäätä ja nousi nopeasti ylös, käveli ympäri huonetta, muutti mieltään ja istuutui taas. Puhui koko ajan kuin peläten sanojen loppuvan ja sanojen mukana olemassaolonsa lakkaavan. Ei osannut kuunnella. Aloitti lauseen, jätti kesken ja aloitti taas uuden. Valpastui silloin, kun puhui itselleen tärkeistä asioista, mutta naisen vastatessa miehen silmien eteen ilmestyi

harmaa kalvo, joiden läpi pienet mustat pisteet aloittivat harhailunsa.

Nainen huomasi istuvansa epämukavasti, oikaisevan hamettaan, siirtelevän jalkojaan, katsovansa vähän väliä kelloa. Mies ei sitä huomannut.

Mies tarjoutui viemään naisen kotiin, mutta nainen vastasi olevansa autolla ja lähti nopeasti pois, taakseen katsomatta.

Tapaamisen jälkeen mies soitti muutamia kertoja kysyäkseen naisen mielipidettä sisustukseen liittyvissä asioissa, jotka kuitenkin toteuttaisi omalla tavallaan, neuvoja kuuntelematta. Nainen hämmästyi, oli jo unohtanut miehen ja vastaili: Hyvä on, tee vain niin, oikein hyvä. Ja työnsi saamansa esitteen ja liikelahjan alimpaan laatikkoon, paperipinojen alle.

Mies katsoi kuinka nainen sulki oven.

Hän oli tullut tapaamiseen hiukan myöhässä, antanut naisen odottaa.

Hän muisti naisen hyvin. Liian hyvin.

He olivat tavanneet sattumalta liikelounaalla vuosi sitten. Nainen oli tyylikkäästi pukeutunut, tullut myöhässä, täyttänyt huoneen olemuksellaan, sähköistänyt ilmaa, pyydellyt ohimennen anteeksi, istunut pöytänsä, aloittanut keskustelun vieressä istuvan kanssa ja keskittynyt heti häneen.

Mies istui vastapäätä, näki naisen puhuvan eloisasti, ikään kuin hohtavan valoa ja hän yritti tavoittaa lauseita, joita nainen lausui matalalla, innostuneella äänellä. Nainen huomasi miehen katseen ja hänen silmänsä kaapenivat viileiksi railoiksi, jotka halkaisivat pöydän valkoisen kentän ja jatkoivat matkaansa miehen luo. Nainen hymyili miehelle väkinäisesti, heilautti päätään ja

siirsi mielenkiintonsa painovoiman jälleen vierustoveriaan kohden.

Ruokailun jälkeen mies etsi naisen väkijoukosta, pyysi tuttavaansa esittelemään heidät, kertoi kuka hän oli ja mitä hänen yrityksensä teki, antoi käyntikortin ja ehdotti tapaamista. Nainen loihti kasvoilleen hymyntapaisen, sanoi viipyneensä jo liian pitkään ja kääntyi lähteäkseen pois.

– Tarvitsen hyviä neuvoja. Vain sinä voit antaa niitä, mies sanoi nopeasti.

Nainen pysähtyi.

– Nyt juuri en ehdi, on töitä kesken, ymmärräthän, mutta myöhemmin, soitan sinulle myöhemmin. Ja nainen kääntyi jälleen, katosi, eikä mies nähnyt häntä enää, eikä nainen soittanut hänelle.

Myöhemmin mies kuuli naisen menneen kihloihin jonkun taiteilijan kanssa ja eronneen. Nainen viihtyi muutenkin taiteilijapiireissä, miehen ystävät kertoivat. Hänet oli nähty näyttelijä sen ja sen kanssa teattereissa, kuvanveistäjä sen ja sen kanssa keskikaupungin baareissa, kunnes naisesta ei yhtäkkiä kuultu mitään. Nainen oli sanoutunut irti työstään, muuttanut kenties pois kaupungista, jättänyt kaiken, niin kerrottiin. Joku tiesi naisen ryhtyneen kansalaisaktivistiksi, toinen liittyneen Pelastusarmeijaan, kolmas johonkin luonnonsuojelujärjestöön, mutta kukaan heistä ei ollut aivan varma.

Naisen lähdettyä mies ei tiennyt vielääkään hänestä mitään. Hän ei ollut osannut kysyä oikeita kysymyksiä, eikä nainen ollut kertonut itsestään. Oli vain näyttänyt poissaolevalta, silitellyt hamettaan, katsonut kelloaan.

Mies keräsi rohkeutensa ja soitti naiselle muutamia kertoja kysyäkseen neuvoja saaden kohteliaita, mutta

etäisiä vastauksia. Hän lähetti fakseja, jotka tulivat takaisin samanlaisina ja joiden reunaan oli vedetty mustalla tussilla kiireisin, kaltevin viivoin *OK. Hyvä on. Tee niin!*

Mies lopetti soittamisen, niin kuin nainen oli toivonutkin.

– Minut on kutsuttu maalle saunomaan, lähdetkö mukaan?, naisen työtoveri Johannes soitti kesäisenä perjantapäivänä. Sinäkin tunnet hänet... ja sanoi miehen nimen.

--Hän tietää, että tunnemme toisemme ja pyysi kysymään tulisitko mukaan, kertoi, että teillä oli jäänyt jokin suunnitelma kesken, josta haluaisi puhua.

Nainen epäröi. Ajatteli vastata kieltävästi, mutta muutti mielensä.

He ajoivat toista tuntia sisämaahan, pohjoiseen, ohittivat viikonloppuruuhkan ja kääntyivät moottoritieltä

aina uusille teille, hiekkaisille ja kapeneville, jättivät jälkeensä peltoja ja kyläkauppoja, syreenipensaiden ja juhannusruusujen kehystämiä maalaistaloja, lehmiä niityillä. Postikortti-idylliä. Vanhojen mustavalkoisten elokuvien kiireetöntä romantiikkaa. Lapsuudentuoksua. Vastalypsetyn maidon pehmeää, lämmintä vaahtoa ja navetan hajua, joka jäi ihoon ja vaatteisiin, kunnes juostiin jokeen uimaan.

Nainen muisti Kymijoen kylmän veden, jossa oppi lapsena uimaan ja pyörteet veden pinnassa. Virta oli hyvin voimakas. Hän heitti siihen kerran kaarnanpalan ja katsoi kuinka vesi tarttui ahnaasti ja vei sen mennessään kutistuvaksi pisteeksi kaukaisuuteen.

Piti varoa ettei kosketa pohjaa. Sen upottavassa liejussa piileskelivät iilimadot. Kartanon pojat kiusasivat niillä, heittelivät kohti ja sanoivat: Ota kiinni jos uskalat.

Oli opittava uimaan nopeasti, vastavirtaan. Muistakaa tämä, heille sanottiin, jos uitte myötävirtaan, ette ehkä jaksakaan uida takaisin. Ja heille kerrottiin jostain lapsesta, joka ei ollut muistanut.

Auto kääntyi pienelle metsätielle, yhtäkkiä, pajukkojen sekaan. Missään ei näkynyt tienviittaa, ei postilaatikkoa, ei mitään, mikä kertoisi asutuksesta. Vain tihenevä puitten hämärä ja vartiosotilaina seisovat männyt tien molemmin puolin. Nainen avasi auton ikkunan, kuuli linnunlaulun ja pyörien rahinan hiekkatiellä. Ei muuta.

– Jos olisin yksin, pelkäisin, keskellä päivääkin, hän sanoi Johannekselle, joka vastasi:

– Ei tänne löydä kuin kutsuttuna ja kartan kanssa. Miksi ihmeessä joku haluaa asua tällaisessa paikassa? Näin kaukana. En kuvitellut miestä erakoksi.

Tie kiemurteli, nousi ja laski, vielä kerran ylös ja alas. Mäntyarmeija seurasi, myötäili maaston viivaa, pysähtyi. Metsän keskeltä ilmestyivät jyrkät graniittipatsaat, täysin yllättäen katsojalle. Kaksi leijonapäätä tuijotti tulijaa ylhäältä alas, alentuvasti. Kuka olet? Mikä on asiasi? Jotain samaa kuin miehessä, nainen ajatteli, samaa käsittämätöntä, jotain, joka ei sovi kuvaan.

Mies vastaanotti heidät leveästi hymyillen graniittipatsaiden välissä. He nousivat autosta.

– Laitan tänne sähköportin, mies sanoi tervehdittyään heitä ja taputti patsaita innostuneesti... ja kameran. Näen sitten talosta heti, kuka on tulossa.

– Eikö sinun pitäisi laittaa ensin aita? nainen sanoi ja katsoi patsaiden ympärillä olevaa avointa metsikköä, mitä hyötyä portista on, jos ei ole aitaa?

– En ole suunnitellut vielä niin pitkälle, mies vastasi pienen hiljaisuuden jälkeen.

Ei katsonut naiseen eikä hymyillyt.

Nainen muisti ensimmäisen tapaamisen aiheuttaman ärtymyksen, jolle ei löytänyt vielä nimeä. Häntä kadutti, että oli tullut. Paha kaivautui hänestä esiin. Mieskö sen sai aikaan? Vai olivatko ne graniittipatsaat. Montako suurta, kaunista puuta oli kaadettu niiden tieltä? Hän suri puiden kohtaloa, niiden turhaan elettyä elämää, vuosikymmenien kasvamisen uljautta, oikeutta olla omalla paikallaan. Ja joku tuli ja kaatoi ne kylmästi pois laittaakseen tilalle omat vallanmerkkinsä.

Nainen ei ollut koskaan ymmärtänyt ihmisiä, jotka himoitsivat vaurautta ja esittelivät sitä avoimesti, suorastaan julkeasti. Hänelle raha oli kylmä rakastaja, vain väline, simpukankuori, jotain, jolle voi kääntää selkensä ja valita toisin.

Oletpa sinä rohkea, naiselle sanottiin, kun hän jätti hyvin palkatun työnsä suuressa toimistossa vuosi sitten. Ei se ole rohkeutta, hän vastasi, voin niin huonosti ettei ollut muuta mahdollisuutta. Toiset taas sanoivat: Ei noin voi tehdä. Ajattele nyt. Sait juuri uuden autonkin. Heille hän vastasi samoin ja lisäsi väsyneesti: Autoja saa aina uusia.

Mies kokosi itsensä ja hymynsä, joka ei ulottunut silmiin. Nauraako hän aina tuolla tavalla, puolittain, vain kasvojen alaosalla, vai johtuuko se siitä, mitä sanoin, nainen mietti ja päätti olla ystävällisempi. Kukaan ei ollut pakottanut häntä lähtemään, itse hän valitsi.

– Rantasauna on jo lämmin. Ajattelin että siellä on mukavampi sauna, tällaisena päivänä, vaikka onkin vaatimattomampi kuin ylhäällä talossa, mies sanoi ja osoitti järvelle päin.

– Me katselemme Johanneksen kanssa sillä aikaa paikkoja.

Nainen laskeutui kiviportaita alas saunalle. Koivukujan päässä näkyi pitkä puulaituri ja sen päässä uimapor-
taat. Kaksi venettä natisi laiturin kyljessä. Huolellisesti entisöity puuvenekaunotar, keräilykappale, harvinainen helmi, jonka messinkiset helat ja ikkunankehykset kiilsivät auringossa. Sellaisia veneitä ruotsalaiset kävi-
vät Suomesta ostamassa silloin, kun täällä ei ymmär-
retty niiden arvoa, hän muisti Johanneksen kertoneen. Toinen oli mustaksi tervattu soutuvene, vanhaa mallia sekin, mutta uuden tuntuinen, kuin juuri veistämöltä tullut. Sen hankaimet oli sidottu kiinni ja aivot lepäsivät penkeillä naarmuttomia laitoja pitkin. Veneen keulaan oli maalattu valkoisin, koristeellisin kirjaimin: *Eeva*.

Nainen pysähtyi saunan rappusille ja jäi katsomaan järvelle, joka kapeni ja muuttui kauempana joeksi. Vesi näytti tyyneltä, vain väreet pinnassa kertoivat, että virtaus oli voimakas.

Mikään ei rikkonut hiljaisuutta. Äänettömyys oli kaupungista tulleele outoa, tiheää, päälle vyöryvää. Se täytti kaikki aistit, naulitsi paikoilleen, kohisi pään sisällä ja laskeutui painavana iholle. Entä talvella? Nainen värähti, avasi saunan oven ja astui pukuhuoneeseen.

Sauna oli rakennettu veden rajaan, aivan lähelle, joskus kauan sitten, silloin kun se oli ollut vielä mahdollista. Se oli tehty leveistä laudoista ja maalattu punamullalla. Ympäri oli muotoiltu terassi, kai jälkepäin. Siinä se seiso i kallioiden välissä, kauanko oli seissyt, vuosikymmeniä ehkä, riippakoivujen alla ja mitä nähnyt, kaksi sotaa, monta sukupolvea. Välillä unohdettu, sitten korjattu ja kunnostettu, maalattu aina uudestaan.

Pukuhuoneessa tuoksui vastapestuille matoille ja koivuvihdoille. Vaalea puolipaneeli kiersi huonetta, pieni ikkuna järvelle. Ikkunan ympärille oli rypyttetty valkoiset verhot, joissa siniset purjeveneet uivat pääsemättä minnekään. Kaikki oli huolellisesti mietittyä, rikkeetöntä, pyöreä peili seinällä ja öljylamppu katossa, vieraille varatut kylpytakit naulakoissa, pelastusliivit suorassa rivissä hyllyllä, ankkurikuvioiset pyyhkeet ja pellavaiset laudeliinat taitettuina penkillä.

Naisen kengistä jäi hiekkaa vaalealle matolle. Ruskeat hiekanjyvät painuivat maton valkeisiin loimiin ja muodostivat katkeilevia, likaisia jokia. Pitäisi varmaan lakaista pois, hän ajatteli, mutta antoi niiden jäädä.

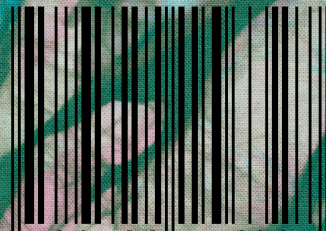
Nainen huuhteli itsensä ämpäreihin kannetulla järvivedellä ja nousi lauteille, heitti löylyä kiukaalle ja asettui pitkälleen, nosti jalat kaiteelle ja laski kädet vierelleen.

”Oli kirjeessä muutakin, mies sanoi, oli se varmaan kaunis kirje, vaikka ei ymmärtänyt-kään mistä nainen kirjoitti, mutta tämän yhden lauseen hän ymmärsi oikein hyvin.”

Vietnamilainen vaimo on kuulas, punnittu ja tarkkanäköinen romaani ihmisten ja kulttuurien kohtaamisten ehdoista, aikomusten hataruudesta ja sinnikkyudesta – ja siitä, miten ne kuljettavat meitä, usein yllättäen, mutta harvoin sinne, minne luulimme tahtovamme.

”Maailma pyörähti ja käänsi kuvaa. Naami-on takaa paljastui uusia naamioita ja niiden takaa uusia. Mikään ei ollut sitä, miltä näytti, kaikki muuttui, rakkaus vihaksi, ystävyys petokseksi. Varmaa oli vain se, että mikään ei ollut.”

Ulla Skogster asuu Helsingissä, on toiminut mainosgraafikkona ja opiskellut kirjoittamista Kriittisessä korkeakoulussa.

9 789522 156327 >